

การมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโลก หนอง นา โมเดล

กรณีศึกษา อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

PARTICIPATION AFFECTS THE WORKING PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF KHOK NONG NA MODEL, SI THEP DISTRICT, PHETCHABUN PROVINCE CASE STUDY

ชนพร ศรีบุญเรือง²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 126 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานและรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล และปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร 2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล แตกต่างกันไป ปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความเร็วในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความเร็วในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ประสิทธิผล/โลก หนอง นา โมเดล

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล

กรณีศึกษา อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโท หลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purposes of the study of Participation affects the working performance effectiveness of Khok Nong Na model, Si Thep district, Phetchabun province case study were : (1) to study participation factors of the working performance effectiveness of Khok Nong Na model project, (2) to study effectiveness factors of working performance of Khok Nong Na model project, (3) to study participation factors of effectiveness factors of working performance of Khok Nong Na model project. The study samples were 126 people. The data was collected by questionnaire and was analyzed by descriptive statistics using percentage value, average, standard deviation. The hypothesis was tested and the results were reported using inferential statistics, by analyze relationship between personal data with working performance effectiveness of Khok Nong Na model and participation factors of the working performance effectiveness of Khok Nong Na model using Pearson's correlation coefficient. The data analysis results showed that: (1) Most of the respondents are females, most of them are 41-50 years old Most of their education level is high school. They have less than 10,000 THB per month and most of them are agriculturists. (2) The analysis result of participation factors of the working performance effectiveness of Khok Nong Na model showed that participation factor affects the working performance effectiveness overall in the highest level. (3) The data analysis results of working performance effectiveness of Khok Nong Na model showed that overall results are in the highest level. (4) About the results of hypothesis testing, different participation factors affect working performance effectiveness of Khok Nong Na model differently. Participation factor of the working performance effectiveness of Khok Nong Na model project about working quality, quantity and speed showed that there is positive relationship in a very high level. The relationship between participation factor and working performance effectiveness of Khok Nong Na model project in Si Thep district, Phetchabun province about working quality, quantity and speed showed that there is positive relationship in a very high level.

Keywords : Participation, Effectiveness, Khok Nong Na Model

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดของ โครดโควิดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลกระทบไปถึงวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการสาธารณสุข ด้านการคมนาคมและอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดวิกฤตทางสังคมขนาดหนักไปทั่วทั้งโลก จากรายงานของ McKinsey & Company (March 26, 2020) จะส่งผลให้โลกมีผลผลิต (Productivity) ลดลงถึง 30 % นั้นหมายถึงโลกจะขาดอาหารและเศรษฐกิจจะมีการเติบโต ลดลง - 1.5% ของ World GDP อีกทั้งวิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ทั้งเรื่องภัยแล้งและน้ำท่วมที่คาดว่าจะมีความรุนแรงขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นทำให้เศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) ของประเทศเกิดความเสียหาย เพิ่มปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจน ระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีแนวโน้มที่จะสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางออกของประเทศไทยในการรอดพ้นวิกฤตและเกิดการพัฒนายั่งยืน ได้ถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 และนโยบายรัฐบาลที่จะสืบสาน รักษา ต่อยอด และพัฒนาประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาพรหมบรมนาถบพิตร กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักทฤษฎีใหม่มาเป็นหลัก ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นประชาชน เป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยการพัฒนาค้นให้พึ่งตนเอง ความเป็นเจ้าของและบริหารจัดการโดยชุมชน พัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนให้มีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นสังคม “อยู่เย็นเป็นสุข”

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ภายใต้แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับพี่น้องประชาชน ด้วยหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ สร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนครอบคลุม 3,246 ตำบล 24,842 ครัวเรือนทั่วประเทศ สำหรับโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) การฝึกอบรมเพิ่มทักษะระยะสั้นการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” 2) การสร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบลและพัฒนาครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับครัวเรือน 3) การสร้างงานสร้างรายได้รายเดือนให้แก่เกษตรกร แรงงานและบัณฑิตจบใหม่ กลุ่มแรงงานที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน 4) การกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน 5) การบูรณาการร่วมพัฒนาพื้นที่ระดับตำบล 6) การพัฒนาสร้างมาตรฐานผลผลิตการแปรรูป และการตลาด ตามมาตรฐาน

อินทรีย์วิถีไทย และ 7) การพัฒนาระบบดิจิทัลรองรับ Local Economy ด้วยการสร้างระบบโปรแกรมและระบบฐานข้อมูล ที่สามารถใช้ต่อยอดในประโยชน์ด้านต่างๆ ในอนาคต

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ โลก หนอง นา โมเดล อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน นักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบและครัวเรือนต้นแบบ ด้วยวิธีการมีส่วนร่วมในการคิด มีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อจะนำไปสู่การดำเนินโครงการ โลก หนอง นา โมเดล ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านระยะเวลา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วม ต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล

คำถามในการวิจัย

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล อย่างไร
2. ปัจจัยประสิทธิผลมีผลต่อการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล อย่างไร
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วม มีผลต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล อย่างไร

สมมุติฐานการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล
2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล
3. ปัจจัยประสิทธิผลมีผลต่อการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล
4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการ โลก หนอง นา โมเดล

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1981 อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เขาได้นำเอากระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้น ก็เลือก นโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผน ที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการ ได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้ โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจาก ความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจาย ผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่ง สำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมี อิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิผล

Peterson & Plowman (1953, อ้างถึงใน มณฑา อยู่สุภาพ, 2562 : 20) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ โดยได้ให้แนวคิดองค์ประกอบของการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ 4 ข้อด้วยกันคือ

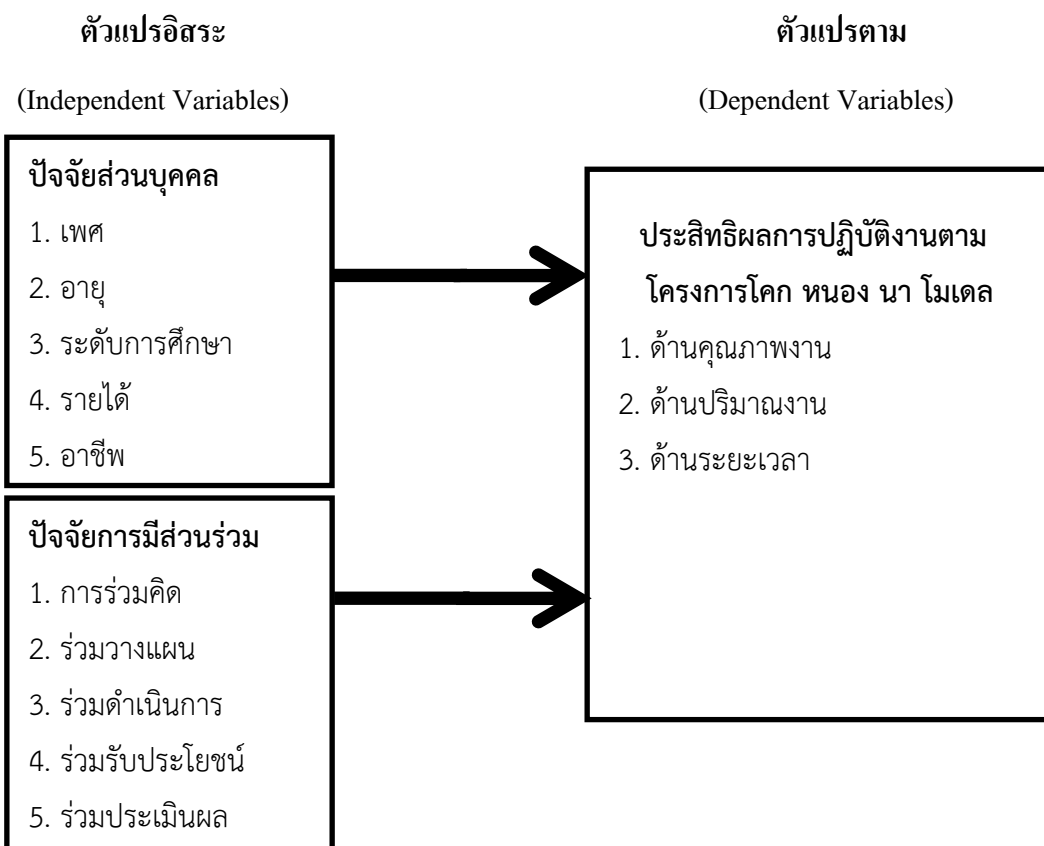
1. คุณภาพของงาน (Quality) จะต้องมีคุณภาพสูง คือ ผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ประโยชน์ คุ่มค่า และมีความพึงพอใจ ผลการทำงานมีความถูกต้อง ได้มาตรฐาน รวดเร็ว นอกจากนี้ผลงานที่มีคุณภาพควรก่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

2. ปริมาณงาน (Quantity) ปริมาณงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน โดยผลงานที่ปฏิบัติได้ มีปริมาณที่เหมาะสมตามที่กำหนดในแผนงานหรือเป้าหมายที่องค์กรคาดหวังไว้ และควรมีการวางแผนบริหารเวลา เพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. เวลา (Time) คือ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน จะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงาน และทันสมัย มีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

4. ค่าใช้จ่าย (Costs) ในการดำเนินการทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการ คือ จะต้องลงทุนน้อย และได้ผลมากที่สุด ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต ได้แก่ การใช้ทรัพยากรด้านการเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุดประสิทธิภาพนั้นเป็นความสามารถในการที่จะสร้างให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างสูงสุด ซึ่งอาจจะไม่ได้มีการคำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการของการดำเนินงาน ดังนั้น จึงต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ให้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน นักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 14 คน และครัวเรือนต้นแบบที่ร่วมโครงการฯ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 108 คน รวม 126 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

(2) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านคุณภาพงาน
- 2) ด้านปริมาณงาน
- 3) ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำกรอบแนวคิดที่ได้ ไปสร้างแบบสอบถาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administered) เนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมประเมินผล มีข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามโครงการ โคนง นา โมเดล ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านระยะเวลา มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

ลักษณะแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือกตามลำดับความคิดเห็น เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และกำหนดระดับมาตรส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองให้แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน นักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 14 คน และครัวเรือนต้นแบบที่ร่วมโครงการฯ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 108 คน รวม 126 คน และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 126 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จากเอกสารรายงาน ตลอดจนรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และจากวารสารของหน่วยงานต่างๆ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ รวมทั้งการสืบค้น ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและการวิเคราะห์สรุปผล

ผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือนและอาชีพมีผลต่อปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้สถิติการทดสอบแบบ Independent Sample t-test พบว่า ด้านเพศ เพศชายและเพศหญิง มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน การทดสอบด้วย One Way ANOVA (F-test) ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของอายุที่แตกต่างกัน พบว่า มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน 2 รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน พบว่า มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงานแตกต่างกัน ส่วนด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงานแตกต่างกัน ส่วนด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โครงการ โลก หนอง นา โมเดล ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โลก หนอง นา โมเดล อำเภอ ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการโคก หนอง นา โมเดล ประกอบด้วย

(1) การมีส่วนร่วมคิด เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินตามโครงการ การร่วมคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมคิดหาสรูปแบบในการดำเนินการให้ตรงตามความต้องการของครัวเรือนต้นแบบ และร่วมคิดข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เหมาะสมในพื้นที่ ร่วมกันคิดปัญหาคุณภาพชีวิตระดับครัวเรือนในพื้นที่ ร่วมคิดว่าประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการ โคก หนอง นา โมเดล ในเรื่องใดบ้าง รongลงมา คือ ค้นคิดปัญหาที่เกิดในพื้นที่ว่ามีปัญหาเรื่องใดบ้าง มีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน ร่วมกันคิดปัญหาสาเหตุการไม่เข้าร่วมโครงการ และร่วมคิดการเพิ่มทักษะการพัฒนาเกษตรกรผู้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโคก หนอง นา โมเดล

(2) การมีส่วนร่วมวางแผน เป็นการนำข้อเสนอแนะแนวคิด เพื่อนำมาวางแผนในการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้มีทิศทางในการดำเนินการ ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตระดับครัวเรือนในพื้นที่ ร่วมวางแผนการเพิ่มทักษะการพัฒนาเกษตรกรผู้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบโคก หนอง นา โมเดล ร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ร่วมวางแผนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการ โคกหนองนา โมเดล และร่วมวางแผนหาแนวทางให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วม โครงการ โคก หนอง นา โมเดล

(3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ เป็นปัจจัยในการมีส่วนร่วมที่สำคัญ เพราะการร่วมดำเนินการ จะทำให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ ร่วมดำเนินการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการ โคก หนอง นา โมเดล การร่วมแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตระดับครัวเรือนในพื้นที่ ร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เข้าร่วมเพิ่มทักษะการพัฒนาเกษตรกรผู้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโคก หนอง นา โมเดล และเข้าร่วมสร้างพื้นที่ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต

(4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ หมายถึงครัวเรือนต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ โดยครัวเรือนได้รับการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพ ได้รับความรู้ ทักษะคิดและทักษะความเข้าใจเศรษฐกิจ พอเพียงรูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” มีรายได้ จากการสร้างงาน สร้างอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการที่ดินและน้ำ และพื้นที่ได้รับการบูรณาการต่อยอดทางธุรกิจร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่

(5) การมีส่วนร่วมประเมินผล เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยการร่วมประเมินผลการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ร่วมประเมินผลการดำเนินการโครงการฝึกอบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาเกษตรกรผู้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมประเมินผลการดำเนินการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้

ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร่วมประเมินผลการสร้างรายได้ จากการสร้างงาน และสร้างอาชีพ และร่วมประเมินผลการจัดการที่ดินและน้ำ

1.2 ปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานโครงการโลก หนอง นา โมเดล อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

(1) **ด้านคุณภาพงาน** เป็นระดับปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพงาน โดยประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพงาน นั้น ผู้เข้าร่วมอบรมในการดำเนินการตามโครงการโลก หนอง นา โมเดล สามารถออกแบบเชิงภูมิสังคมไทยตามหลักการพัฒนาภูมิสังคมได้อย่างยั่งยืน มีความรู้ ทักษะ และทักษะ มีความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” พื้นที่ระดับตำบลได้รับการแก้ไขปัญหาพื้นฐานการจัดการที่ดิน และน้ำ เกิดความสามัคคี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเครือข่ายในการทำงาน (เอามื้อสามัคคี) และประชาชนมีอาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีความสุข

(2) **ด้านปริมาณงาน** ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน โดยปริมาณงานการดำเนินการตามโครงการโลก หนอง นา โมเดล ที่กำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดในการดำเนินการไว้ ประสิทธิภาพที่ได้รับ คือกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้รับการพัฒนาเป็นแกนนำ (ครูพาทำ) ครบ 100% ชุมชนในพื้นที่มีศูนย์เรียนรู้ต้นแบบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าปลูกใหม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด มีจำนวนพื้นที่กักเก็บน้ำฝนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และครัวเรือนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาพื้นที่เป็นครัวเรือนต้นแบบตามเป้าหมายที่กำหนด

(3) **ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน** เป็นระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ในการดำเนินการตามโครงการโลก หนอง นา โมเดล ในการดำเนินการร่วมคิดค้นปัญหาสามารถดำเนินการได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนด การดำเนินการออกแบบพื้นที่ตามโครงการโลก หนอง นา โมเดล เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา การสร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ครัวเรือน การดำเนินการวางแผน การดำเนินการเป็นไปตาม กำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ และการพัฒนาเป็นแกนนำ (ครูพาทำ) ได้ตามกำหนดเวลาตามโครงการที่กำหนดระยะเวลาตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

(1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการโลก หนอง นา โมเดล ในเขตพื้นที่อำเภอศรีเทพ ทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะพื้นที่อำเภอศรีเทพ ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภออื่นด้วย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างพื้นที่กัน

(2) ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ทราบว่า ระดับปัจจัยในเรื่องใดที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ

(3) ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามโครงการโลก หนอง นา โมเดล เช่น แรงจูงใจในการดำเนินงาน ความพึงพอใจในการดำเนินโครงการ

(4) ควรศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการตามโครงการ โลก หนอง นา โมเดล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะการทวจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามโครงการ โลก หนอง นา โมเดล ในพื้นที่อื่น เพื่อทำให้ทราบถึงระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ

(2) ควรมีการศึกษาตัวแปรการมีส่วนร่วมอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการตามโครงการ โลก หนอง นา โมเดล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ

(3) ควรมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยประสิทธิผลการดำเนินการตามโครงการ โลก หนอง นา โมเดล ในปัจจัยอื่นๆ เพื่อจะทำให้ทราบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการในด้านใดบ้าง และหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินการตามโครงการให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

สมคิด ศรีสิงห์. (2561). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขต

เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2549). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ.

พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

สมบัติ อ่ำสุด และสุพัตรา จุณณะปิยะ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการ

ปฏิบัติงานของบุคลากรในที่ว่าการอำเภอ จังหวัดนครปฐม. คณะสังคมศาสตร์,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพิศ สุขแสน. (2556). การประเมินผลโครงการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

สมยศ แยมเพื่อน . (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ

บริษัท เอเชีย มารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สาธิต พิรุณสาร. (2561). ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. สาขาวิชารัฐ

ประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

อรรถชัย กักผล. (2552). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น*.

กรุงเทพฯ : วิทยาลัยทวงศการพิมพ์.

อรรถชัย พระทัต. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์*

กรณีศึกษาชุมชนบ่อมพระกาฬ. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Amstein, S.R. (1969). *Leader of Citizen Participation*. New York : The American Institute of Philippines.

Chemers, M.M.; & Ayman, R. (Eds.). (1993). *Leadership Theory and Research: Perspectives and Directions*. New York : Academic Press. This book was translated into Japanese in 1995.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. (1977). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design*. Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for international Studis, Comell University.

DeFleur, M. L., & Ball-Rokeach, S. J. (1996). *Theories of mass communication*. London. Longman.

Erwin, W. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta : Georgia State University.

Fiedler, F.E. (1967) . *A Theory of Leadership Effectiveness*. New York : McGraw.

G.E. Berkley. 1975. *The Craft of Public Administration*. Boston : Allyn and Bacon.

Hill.Mott, P.E. (1972). *The Characteristic of Effective Organization*. New York : Harper and Row.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration : Theory, research, and Practice*. 8th ed. New York: McGraw-Hill.

Huntington, S.P.,& Nelson. J. M. (1976). *No easy choice: political participation in developing countries*. Cambridge: Harvard University Press.

Kasperson, R.E. and Breltbank. (1974). *Participation, Decentralization and Advocacy Planning*. Resource Paper No.25 Washington D.C. Association of Americasn Geographers.

Koufman, H.F. (1949). *Participation in Organized Activities in Selected KentuckyLocalities*. Lexington, KY: Kentucky. Agricultural ExperimentStation, University of Kentucky.

Reeder, w.w. (1974). *Some Aspects of The Informal Social Participation of Farm*

Families in New York State. Doctoral dissertation, Department of Rural Sociology. Cornell University.

Okley, P. & Marsden, Marsden. D.J. (1984). *Approaches to participation in rural development.* Geneva : I.L.O.